

בית נאמן

נמסר במוצ"ש במדבר, א' סיון תש"ף

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן': 9-079-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

נושאי השיעור:

- א. תפלת השל"ה. ב. להחזיר בבנים באהבה את מתיקות התורה. ג. להתפלל הרבה על הבנים. ד. קדושת בית הכנסת. ה. "אתה בחרתנו מכל העמים". ו. החזון איש ע"ה. ז. התורה נותנת לאדם חכמה שאין לה סוף. ח. מתי מסתפרים? ט. לטבול בערב החג. י. הכנת הנרות והמקור. יא. מדיני עירוב תבשילין. יב. ממנהגי חג השבועות: לימוד הלילה, אכילת מאכלי חלב, קריאת האזהרות, קריאת משלי.

תפלת השל"ה

א. ראש חודש טוב ומבורך. חודש סיון - אומרים 'סיון המקודש'. יש תפלה שחיבר בעל שני לוחות הברית - השל"ה הקדוש שאדם יתפלל בערב ר"ח סיון, אם לא התפלל בשבת שיתפלל הערב (ליל ר"ח) או בבוקר, שיהיו לו ילדים יראי שמים, העולם לא יודעים שפעם זה היה טבעי, אפילו אם אחד לא יודע ללמוד, אבל פשיטא שהוא ירא שמים. היום זה לא ככה? פעם היה אחרת. אין אחד בלי תפלה, בלי שבת, בלי כשרות, בלי מקוה. ולכן רק שילמדו, וכל אחד ישתדל מה שיכול. אבל היום בעוונות משפחה של תלמידי חכמים אתה לא יודע מה יוצא מהם, דור אחד או שנים אחר כך הכל נהרס, הכל נהפך. "בשכר הימים הבאים הכל נשכח" (קהלת ב' ט"ז). לכן צריכים להתפלל על הדבר הזה, זו התפלה של שני לוחות הברית³.

להחזיר בבנים באהבה את מתיקות התורה

ב. ודבר חשוב ביותר זה שהבנים ירגישו טוב עם התורה, פעם סיפר חכם גדול שהוא לא זכה שהבן שלו יהיה תלמיד חכם (אלא היה דוקטור), הבן שלו נהיה רחוק (לא שהיה מחלל שבת, אולי בשעת הצורך היה מוכרח לחלל שבת), והשכן שלו לא הגיע לקרסוליו בלימוד אבל הבנים שלו היו תלמידי חכמים, אמר חקרתי ושאלתי למה זה, והתברר לי שהסיבה פשוטה, אני הייתי חס על כל דקה ועל כל רגע, ובליל שבת הייתי גומר מהר מהר את הסעודה והולך ללמוד, ואילו השכן היה יושב עם בניו ושר אתם שירי שבת, אומרים חידושים על הפרשה, כל אחד אומר משהו, טעם השבת היה נרגש בפייהם. יש טעם בשבת. והטעם הזה עמד להם לכל החיים. לכן אדם צריך לדעת, לא די שאתה לומד, אלא צריך להחזיר את הלימוד לבנים, ולא להחזיר אותו בכח, אלא להחזיר אותו באהבה ובחיבה.

להתפלל על הילדים, להתפלל ולהתפלל

ג. ועם כל זאת צריך תפלה, כי לפעמים אדם מחזיר בכל הדרכים שלו, ופתאום יבוא איזה מג'נון אחד וישאל אותו שאלה כפרנית והוא לא יודע מה לענות, והוא

1. אומרים ניסן המנוסה, סיון המקודש, אלול הרחמים, מנחם אב, ועל כן זו הדרך.
2. פעם היה לנו שכן שלא היה כל כך זהיר בתפילה בלשון המעטה, ובא אחד מעירו שהיה בדרום תוניסיה, ואמר לי מה עם התפילה של פלוגה? אבל הוא בקושי הולך בשבת למנין האחרון באמצע התפילה, ואתה שואל על החול? מה אתה שואל!?
3. הסגנון שלו נראה לי שהוא לקוח מחכמים שפליגי, הוא בא לארץ בשנת ש"צ בערך פחות או יותר, והראו לו כתבי יד של רבי חיים ויטאל ושל רבי משה קורדובירו, הוא כח כך התלהב מהם, הוא ראה ספר עץ חיים, אמר "ספר כזה לא התחבר ממנו תורה עד היום!" ככה התבטא. והסגנון של התפילה נראה סגנון ספרדי, "ציות אותנו פרו ורבו, וציות אותנו על לימוד תורה, והכוננה אחת, שעל ידי שנביא ילדים ילמדו תורה", זה לא סגנון אשכנזי. מי שיכול למצוא את המקור לסגנון הזה בספרי הרמ"ק (רבי משה קורדובירו) או אחרים, טוב מאד.

ישיבת "כסא רחמים" ספרדי בני ברק
מי שביקר אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן חזק ושלמה
הוא יברך וישמר ויעזר את כבוד הגאון המפורסם
הרב חיים אדמון נחום שליט"א
הש"ת ירפאהו ויחקהו, ברמ"ח איבריו וש"ס גידיו.
יוזמה להמשיך להנהיג את קהל עדותו בביראת איתנה ונהוגה מעליא, לאורך ימים ושנות חיים, אמן כן יהי רצון.
מאחלים ומתפללים:
הרב מאיר מאזוז ראש הישיבה
הרב צמח מאזוז מנהל הישיבה

בשבוע זה נרפס עלון מורחב
והולך ברחבי הארץ:
כולל עלונים 203-209

חג שמחה

יתבייש ללכת לאביו או לרבו להגיד להם לי שאלה, או שלפעמים גם אביו ורבו לא יודעים לענות, ואומרים לו אין מה לעשות, והוא אומר אם אין לך מה לעשות, זהו, ויתמרד לגמרי. לכן אדם חייב לתת להם את המתיקות, ועם זאת להתפלל ולהתפלל ולהתפלל. רבו של אבא רבי חותא הכהן ע"ה היה אומר לאבא ע"ה סגנון כזה (ככה אבא אמר לנו): "די מה שאתה למדת, עכשיו תשב עם בניך ותלמד אותם", והיה אבא ע"ה כל לילה מקדיש לנו שעות ללמוד אותנו גמרא, ואם אתה מסביר דבר לא בדיוק כמו שהוא אמר לך, אומר לך תחזור עוד פעם, והיה חוזר על דבר אפילו עשר פעמים אם החלפת ובמקום משנה אמרת ברייתא, או במקום ברייתא אמרת משנה, או אמרת הקודם מאוחר, והמאוחר קודם, כדי שתלמד את הסגנון הנכון והמדויק⁴. אדם צריך להחזיר אהבת התורה בלב הצאצאים שלו ובלב התלמידים שלו. כי התורה זה דבר נדיר, דבר נפלא, דבר יקר, צריך להחזיר את זה. ולכן תפלת השל"ה מי שלא אמר אותה בשבת, יאמר אותה עכשיו או מחר בבוקר.

להיזהר מאד בקדושת בית הכנסת

ד. היינו שבע שבתות של ספר ויקרא מחוץ לבית הכנסת, אין מניינים רק במרפסות או בבתיים או ביחידים ובתנאים של מסכות וכו', ועכשיו בעזרת ה' ישתחרר הכל לאט לאט, אומרים שזה רמז מלמעלה שלא לפטפט שיחה בטלה בבית הכנסת, אנשים באים עם מכשיר פלאפון, וכל רגע ורגע מסתכלים על הפלאפון, או עושה לו רטט, לא לעשות את הדברים האלה בבית הכנסת, אל תעשו את זה. כותב הרב מערכי לב (הגאון רבי יהודה ליב צירלסון)⁵ באחד הדרושים שראיתי (דרוש ג) שפעם היו יהודים מדברים בבית הכנסת (לא היה להם פלאפון, אלא היו מדברים ביניהם בבית הכנסת), וכשבאים לבית המשפט והיהודים מדברים זה עם זה באידיש (או בכל שפה שיהם יודעים), השופט כועס עליהם ואומר "רבותי, זה לא בית הכנסת כאן!..." זאת אומרת אני יודע שבבית הכנסת אתם מדברים ומפטפים. והרמב"ם בגלל הדבר הזה תיקן בבית הכנסת שלו בדורו שלא יעשו חזרה בכלל, אמר: הערבים צוחקים עלינו, הם לא מדברים במסגד, ואתם מדברים בבית הכנסת! לכן תיקן לא

4. לכן יש לנו הרבה תיקונים, ואנשים אומרים מה זה 'החומש המדויק' המחזור המדויק 'הסידור המדויק' הכל מדויק? כן, מדויק. וראיה שהוא מדויק, שכאשר מערים לנו על שגיאה אנחנו מתקנים, לא אומרים לא, מי אתה שתבוא אחרי המלך?... אין דבר כזה. הרמב"ם ע"ה כתב לחכמי לונלי (שו"ת פאר הדור סי' מא'): "ואל יאמר הקורא בחיבורי כי מה האדם שיבוא אחרי המלך, אלא הרי הרשיתי, ויאמר המלך יבוא" זה סגנון שלקוח מפסוקים, כמה מתוק הסגנון של הרמב"ם, "מי יבוא אחר המלך" זה פסוק בקהלת (כ"ב י"ב): "כי מה האדם שיבא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו", ויאמר המלך יבוא" זה פסוק ממגילת אסתר (ו"ה): "הנה המן עומד בחצר ויאמר המלך יבא", הרמב"ם אומר: גם אם תחשיבו אותי מלך שאי אפשר להקשות עלי, אדרבא, ויאמר המלך יבא! ומכאן מודעה לכל אלה שהם מוציאים דברים בשמי, וכותבים 'מפי המלך', מעולם לא אמרתי שאני מלך ואני לא רוצה להיות מלך, לא מרן ולא מלך. מ'רן הדביקו לי בעל כרחו, אי אפשר לומר בדפים של 'בית נאמן' למחוק את המילה מרן, אנשים גידדו מה קרה, אבל זה בדיוק בדיוק (בדיוק כמו שאומרים האשכנזים...).
5. יש לו ספר מערכי לב, יש בו גם שאלות ותשובות, וגם נאומים וגם דרושים.

עיצוב גרפי: תא"ת 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:04	20:20	י-ם
19:21	20:23	ת"א
19:12	20:24	חיפה
19:19	20:20	ב"ש

לעשות חזרה, "ע"ת לעשות לה" הפרו תורתך" (התלים ק"ט קכ"ו), אלא עושים רק תפלת לחש, והחזן קורא עד האל הקדוש בקול רם, שומעים את הקדושה, ואחר כך ממשכים בלחש כולם ביחד, (תקנו כמנגינים למודים החזן מרים קולו), וישבו בתקנה הזאת שלוש מאות שנה עד ימי הרדב"ז שביטלו אותה (עיי' בשרית הרדב"ז ח"ד סי' אלף קס"ה). **לכן אנחנו צריכים בחג השבועות בלי נדר להתפלל בבית הכנסת ולשמור על קדושתו, אבל על פי התנאים שאמרנו, לא יותר מחמשים איש, מרחק מסויים וכולי האי והלואי.**

"אתה בחרתנו מכל העמים"

ה. אומות העולם שונאים אותנו שנאת מוות. בגמרא כתוב "למה נקרא הר סיני? שמנו ירדה שנה לאומות העולם" (שבת דף פ"ט ע"א), אנשים קוראים את זה ולא מבינים, עד שראיתי השבוע שבאמריקה ובגרמניה האנטישמיות גוברת והולכת, באמריקה אין לך יום בלי תקרית שפוגעים ביהודים, ובגרמניה פעם בשלושה ימים (כנראה כבר עשו מה שעשו בזמן השואה, עכשיו עושים פחות. פעם בשלושה ימים...) למה? הם אומרים שהיהודים הביאו את הקורונה, אילו הקורונה היתה באה ממזרים או מפתרוס ומכוש היינו אומרים כן אנחנו הבאנו אותה, אבל היא באה מסיני! מה לנו ולסיני? אנחנו קיבלנו תורה מסיני, והם קיבלו קורונה מסיני... מה הטירוף הזה?! אבל ככה, אין הסבר לשנאה הזאת, אלא שאומות העולם מרגישים שהתורה שקיבלנו היא עשתה אותנו נבחרים מכל העמים, "אתה בחרתנו מכל העמים" על אפם ועל חמתם.

כולם מבוססים על תורתנו הנצחית

ו. והבחירה הזאת אומות העולם מודים בה, איך אנחנו יודעים? שתי הדתות הראשיות בעולם, יש להם מיליארדי בני אדם ערבים ונוצרים, כמעט חצי עולם, כלומר חצי האנושות - כולם מודים בתורה שלנו, רק שאומרים שאחר כך החליפו אותה... אבל כולם מבוססים על התורה של משה רבנו, ראית דבר כזה בעולם?! עם כזה שהוא עם בזו וחסוי, עם עני ודל, והוא יסוד האמונות של אומות העולם?! אמנם יש חצי עולם שאומרים עוד באלילים, אבל מה יש בהם? כלום. חושך ואפילה. אומרים אין בהם שום דבר? **העולם כולו לולי התורה היה כולו בחושך. כל העולם כולו היה כמו הודו, סין, וכן וכל הדברים האלה. עד שכתב סופר אחד גוי (ראיתי את זה בחוץ לארץ) **לוי ידעה בת פרעה שהיא ראתה את התיבה בתוך הסוף "ותשלח את אמותה ותקחה" (שמות ב', ה) שיש בה את משה רבנו, אילו היתה יודעת שבתיה הזאת טמון כל גורל האנושות, משה רבנו הזה עתיד להביא את התורה לעולם כולו, להאיר את העולם, אילו ידעה את זה, אילו ידעה. ולא רק זה, אלא בתורה אנחנו רואים את כל הדברים העתידיים שמתחדשים.****

אחד בנה עולם והשני הרס עולם

ז. יש משהו שהשווה את איינשטיין לחזן איש להבדיל, איינשטיין היה מדען גדול והחזן איש היה גאון גדול, ושניהם נולדו באותה שנה - החזן איש תרל"ט ואיינשטיין בשנת 1879 וזה בדיוק גם כן תרל"ט, וחיו כמעט אותו דבר, החזן איש חי שבעים וחמש שנה ונפטר בתשי"ד, ואיינשטיין נפטר בשנת 1955, שנה אחר כך (אולי יש רק הפרש של כמה חודשים ביניהם). אז אפשר להשוות בין אחד לשני. אבל אני אגיד לכם מה ההבדל, פשוט מאד: שניהם יהודים, שניהם חכמים, שניהם פקחים, אבל אחד בנה עולם והשני הרס עולם.

התורה נותנת לאדם חכמה שאין לה סוף

ח. החזן איש היה אדם יחיד שהיה לו מח מיוחד, הייתה לו גאונות מיוחדת, כאשר

6. וגם על אפם של אלה מעם ישראל שאינם רוצים להאמין בזה. אחד אומר לי למה יש לנו גאווה על כל העמים? מה יש לנו? אמרתי לו בוא תשמע, אחרי מלחמת כיפור הלך שר האוצר בזמנו (פנחס ספיר) לחוץ לארץ כי חיו הפסידים גדולים במלחמה ההיא, והלך ואסף כסף. כשחזר היה כל כך מופתע, ואמר אין עם כמו העם שלנו, מי שיאמר לי מלה על 'אתה בחרתנו מכל העמים' אני אתן לו שתי סטירות... מדוע? משום שאין עם כזה בעולם שמפורז בחיבי תבל, וכששומעים שקרה משהו ליהודי, כולם מתגייסים לעזור לו, ואז מה קורה למדינה שלנו כולם מתגייסים לעזור לה, במדינות אחרות אין דבר כזה. ערבים נהרגים פה, ערבים אחרים לא אכפת להם. נוצרים נהרגים פה, נוצרים אחרים לא אכפת להם. רק בעם ישראל יש את זה, "אתה בחרתנו מכל העמים".

7. היה יהודי אחד חסיד חב"ד, והיה מפיץ שבע מצוות בני נח בכל מקום בעולם, והוא גר בהודו (הרצח בעונות הרבים, ר' גבריאל הולצברג הי"ד) והוא פרסם מודעות: מי שרוצה לשאול שאלות על האמונה הנה מספר הפלאפון: בא הודי אתה הפסידים אליו ואמר לו: אני רוצה לשאול, במה צריכים להאמין? אמר לו: שבע מצוות, אמר לו: תגיד לי אחת, אמר לו: שיש אלקים אחד בעולם, אמר לו: לא יכול להיות, שאל אותו: למה לא יכול להיות? אמר לו: כאן בהודו לבד יש לנו שלוש מאות מיליון אלפים, ובעולם כולו מי יודע 'בשאר מדינות המלך מה עש' (סאתר ט"ו ב'...) ואתה אומר לי שיש אלקים אחד לכל העולם?! לא יכול להיות... מה שמוגע, חושבים כאילו אלילים נלחמים נודי בשני, אוכלים אחד את השני, איפה ראית אותם?! יש להם כח בכלל!

8. אמנם הוא הרס עולם ע"פ המדע כי לא הייתה ברירה אחרת בעולם, עמדו אנשי יפן ורוצו להלחם באמריקה, היה להם קיסר קשות, נלחם ונלחם ונלחם, הזהירו אותם: תשמע יש לנו פצצה אטומית, אמר להם מה זה אטומית? דברים בטלים. אמרו לו: אדוני, אתה לא יודע מה זה? אז הפעילו את הפצצה הראשונה בשנת 45, תוך שנייה שמונים אלף איש נשרפו כליל, המקום הזה מסוכן עד היום (קוראים לו הירושימה), כל בוקר בשעה שמונה יש עמנו שמזכיר ומזהיר לעולם: 'כאן נשרפו בני אדם והפכו לאפר', אבל הקיסר לא אכפת לו, אמר זו הפצצה היחידה שיש להם, עשו לו עוד פצצה אחרת במקום אחר, כך הכל נשרפו מאתיים אלף איש בעולם.

פעם חבורה של רופאים כאן בארץ לא ידעו איך לנתח, אמרו אין לנו כניסה מהראש, ואם ניכנס בדרך מסוימת, סכנה לחולה, החזן איש אמר יש דרך, לקח פיסת נייר וציייר, וכתב להם תכנסו מכאן ומכאן ומכאן, הרופאים השתגעו, אמרו איזה מוח יכול לעשות דבר כזה? זה לא מוח אחד, זה תרכובת של כמה מוחות ביחד שהמציאו דבר כזה! וזה המציא החזן איש. החזן איש לא למד רפואה (אולי שמע מאחרים, ואולי קרא קצת בספרים), אבל הוא למד תורה, והתורה נותנת לאדם חכמה שאין לה סוף, והחזן איש בנה עולם, עולם של ישיבות, עולם של תלמידי חכמים, עולם של חרדים¹⁰, גאון כזה יצרה אותו התורה, התורה הביאה לנו את זה, לדעת שהתורה נותנת לנו הכל. לעומת זאת איינשטיין בילדותו היה טיפס גדול, קראתי פעם שהמוך שלו בכיתה א' גירשה אותו חמש פעמים, אמרה לאמא שלו "הבערות של הבן שלך מעמידה בסכנה את כל הכתה כולה"... הטפשות שלו כל כך נוראה, טיפס כזה לא ראיתי בחיים שלי... גירשה אותו חמש פעמים, אבל הוא התעקש ולמד ולמד ולמד, ואחרי שנים המציא בשנת תרע"ה - 1915 (לפי החשבון היה אז בן שלושים ושש) את הנוסחה הראשונה של פצצה אטומית, אבל מהנוסחה ועד ההוצאה לפועל עברו שלושים שנה עד שעבר לאמריקה¹¹, אילו היה מגלה אותה לפני כן בגרמניה זו היתה סכנה לעם ישראל, הקב"ה אמר אני שומר על עם ישראל, גם כאשר הם חוטאים לי, אני שומר עליהם. אני משאיר חלק ניכר ומכובד שיחזרו בתשובה, וימשיכו ללמוד תורה¹², צריכים להעריך את התורה, כל אלה שבזרחים מהתורה הם טפשים, כסילים, בווערים, ואיילים. הם לא יודעים מה זו תורה, בורחים מהתורה, "אוני עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בורות בורות נשברים אשר לא יכילו המים" (ירמיה ב' ג'), לכן כשאנחנו מתפללים בבית הכנסת צריך לשמור על קדושת בית הכנסת, ולדעת שזה מקום תפלה ולהתפלל כמו שצריך.

מתי מותר להסתפר?

ט. אלה שנוהגים על פי הקבלה מסתפרים ביום ערב שבועות, ואפשר להסתפר כבר מהלילה, ככה נהגו בגרמניה¹³. אפשר בלילה ואפשר ביום. לפני שבועיים משהו שאל אותי, על פי מרן מסתפרים ביום ל"ד (ככה הלכה בשולחן ערוך סי' תצ"ג ס"ב), והוא קשה לו להסתפר ביום כי יש לו עבודה, והוא רוצה להסתפר בלילה. אמרתי לו שאפשר למה? כי יש לנו ספק ספיקא, שמא כדעת הרמ"א (שם) שאפשר להסתפר בל"ג, ואם אתה רוצה לומר שמתפרים רק בל"ד, שמא כדעת הרמב"ן (תורת האדם ענייני אבלות דף ע' ע"ב) שגם באבילות ב"מ מקצת הלילה ככולו¹⁴, אם כן יש לנו ספק ספיקא, שמא כמו הרמ"א שמא כמו הרמב"ן. אבל טעיתי. למה טעיתי? מתי עושים ספק ספיקא נגד מרן? כאשר מרן דיבר בספק אחד ודיבר באופן אחר, כאן אמר אסור וכאן אמר אסור, אז אנחנו טוענים נכון שמרן אסר, אבל זה דווקא כשיש בנדון הראשון רק ספק אחד ואם היה לו עוד ספק היה מתיר, והוא החמיר גם כן במקום השני, כי היה ספק בודד, אבל אם היו שניהם ביחד ומרן לא דיבר בזה, אז אפשר להקל. אבל אם מרן דיבר גם כשבאו שניהם ביחד, לא עושים ס"ס נגדו, וכאן מרן אמר דוקא ביום ל"ד ולא בלילה. ככה ראיתי בשו"ת יחזה דעת (ח"ד סימן ל"ב) שהפרי חדש מיקל (פרי חדש יש לו כח דהיתרא חזק מאד), והוא מיקל אפילו לנוהגים בל"ג, אבל הרב בית דוד כתב (תא"ח סי' רפ"ט) שלדין

9. והגייר הזה שמור עד היום בבית חולים מעייני הישועה, אצל המנהל רבי שלמה רוטשילד שיהיה בריא, אמרתי לו פעם שלמה זה גיטריא מנהל שלוש פעמים. (מנהל - מאה עשרים וחמש, כפול שלש זה שלמה).
 10. וכן גרין השתקק ואמר אני רוצה לראות את הבן אדם הזה, איזה כח יש לו, אמרו לו הוא גר בבית קטן מאד, אמר איך יש לו השפעה כזאת?! הלך ודבר אתו. ואחר כך כשהופיע ספרו של החזן איש על אמונה וביתחון, אחרי פטירת החזן איש, שלחו אותו לבן גוריון, והוא שלח מכתב, והוא כתב להם תודה רבה על הספר הזה (אמנות וביתחון), "זמן רב לא ראיתי ספר כזה", למה אתם מדפיסים אותו באותיות רש"י? (הוא יודע לקרוא אותיות רש"י, למד פעם משהו), צריכים להדפיס אותו באותיות אשוריות מרובעות עם הסברים, שיקרא בו בכל בתי הספר! (ראה בספר צדיק יסוד עולם של שמחה ר' ענין 169), אבל נדמה לי שלא שמעו לו. אם היה הדבר בידי הייתי מדפיס אותו שיקראו אותו בכל בתי הספר. ילמדו איך החזן איש מחזיר את האמונה בטוב טעם, בחכמה ובתבונה.
 11. הוא נולד בגרמניה למשפחה מתבוללת, ושם הוא המציא את הפצצה אטומית, ועברו שלושים שנה עד שהוציא אותה לפועל, אם היה מגלה אותה עוד כשהיה בגרמניה היתה סכנה נוראה לכל העולם, הגרמנים היו כובשים את כל העולם עם הפצצה הזו, מן השמים אמרו לו אתה נולדת טיפס תמשיך להיות טיפס עוד מעט... והמשיך וחקר ודש, אמר כל הידע שלי תשעים אחוז עמל - תשעים אחוז יגיעה, ועשרה אחוז מול, תשעים אחוז מנסה וסניגור בלי סוף, כעבור שלושים שנה כשכבר ברם מגרמניה לאמריקה (נדמה לי בשנת 33), שם גילה את הנוסחה הלכה למעשה.
 12. על זה נאמר בזכריה (י"ג ט'): "והבאתי את השלישית באש", שליש עם ישראל בעוונות הלכו באש, מכאן ולהבא חושבנא טבא.
 13. הרב הוא מומחרים ונוהגים בכל על פי הקבלה (היום כבר לא כך). פעם היו נוהגים בלילה האחרון של הספירה אחרי שספרו את המגלה הולכים לנותן של הספר, ויש לו תור ארוך, כל החודש וחצי להסתפר אף אחד (אולי יש בודדים שההלכה מתירה לספר אותם), באים אליו, מתי התור שלי? אומר לו: בשעה ארבע בבוקר, אז הוא מכין את השעון בשלוש וחצי, קם, קורא תיקון חצות והולך לספר. ככה סיפר לי רבי בניצין חדאד זצ"ל. כל אלה היה הולך לספר לפי השעות שלו.
 14. ההלכה היא שבאבלות ב"מ יום שביעי של האבלות, אחרי שזרחה השמש נגמר (שעי' יוד' סי' שצ"ה ס"א), מחליפים בגדים ואומרים לאל"ל "לא יבוא עוד משמך וירחך לא יאספי" (שעי' ס"ב), ונגמרו. והרמב"ן אומר שגם בלילה אומרים מקצת הלילה ככולו.

ממונות
כשרות
שלום בית

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א
הפנה לפוני בטל (02) 5353-383
הינוך ילדים

הרבני אהרן
שפיט האתונה

א-ה' 8:00-24:00
ו' 9:00-21:00
ז' 8:00 לפני הקהל

www.yhr.org.il

בית החינוך

"פתח לנו שערי רפואה שלמה שערי ברכה והצלחה..."

פרטים נגד העלון <<<

ההכוונה שצריך לזכור את השבת מהדבר האחר שבה להשיג אותה, ומה הוא? זה היום טוב, שבגללו אתה שוכח את השבת. כי אדם אוכל מעדנים ביום טוב. ולא נשאר כלום לשבת, לכן תזכור מערב חג להכין תבשיל מיוחד לשבת.

סדר העירוב

יד. ואיך מכינים אותו? מביאים פת שיעור כזית וטוב להחמיר שיהיה כביצה, ועוד איזה תבשיל (סי' תקכ"ז סעי' ב' - ג' וברמ"א שם). והרב עובדיה ע"ה אומר שטוב להדר לקחת פת שלמה ומכובדת, וגם תבשיל ממש (חזו"ע - י"ט עמ' רפ"א), אבל לא נהגו בזה, אלא נהגו שלוקחים פיתה עם ביצה. ולמה ביצה, כי זה דבר שיכול להחזיק מעמד יומיים שלושה. ומברכים על זה: "אשר קידשנו במצותיו, וציוונו על מצות עירוב". ואחר כך אומר בארמית: "בדין עירובא יהא שרי לנא לאפווי, ולבשולי, ולאטמוני, ולאדלוקי שרגא, ולמעבד כל צרכנא מיום טוב לשבת" (שם סעיף י"ב), ומי שלא מבין בארמית יאמר בעברית: "בעירוב הזה יהיה מותר לנו לאפות, ולבשל, ולהטמין, ולהדליק נרות ולעשות את כל מה שאנחנו צריכים מיום טוב לשבת". ובכלל הדבר הזה להכין את הספר תורה מיום טוב בשביל שבת, כי ביום טוב אנחנו קוראים: "בחודש השלישי" (שמות י"ט א') ובשבת קוראים פרשת נשא. ויש מרחק מפרשת יתרו עד פרשת נשא. והגבאי יכול לעשות את זה כבר ביום טוב על פי עירוב התבשילין שהוא עשה.

עירוב גם לצורך שחיטה

טו. יש כאלה שמוסיפים: "לאשחוט". למה? כי מן הדין מותר לשחוט ביום טוב, פעם לא הייתה אפשרות אחרת, לא היה פריז'ידר ולא שום דבר¹⁹. וגם היום שיש פריז'ידר, והדין הוא שלא שוחטים ביום טוב²⁰ (מגן אברהם (סי' תצ"ח סק"ד) אומר שלא דאי לשחוט), אבל לפעמים קורה ששוחטים איזה עוף כי הוא מסוכן וכדומה, לכן בכלל "בהדין עירובא" וכו' אומרים גם את זה. אבל לא אומרים "לאשחוט" אלא למישחט, כי "לאשחוט" משמע בנין הפעיל, כמו להשחית, ויש דבר כזה במשנה בחולין (דף פ"ג ע"א): "בארבעה פרקים בשנה משיחין את הטבח בעל כרחו", ו"משיחין" פירושו גורמים לו לשחוט (אומרים לו "אתה צריך לשחוט היום"), וא"כ הוא לא שוחט את הטבח, אלא הוא גורם לטבח לשחוט. ולכן "להשחית" זה בנין הפעיל, ובארמית אומרים "לאשחוט", אבל בבנין קל אומרים "למישחט", לא "לאשחוט".

"יצלה צלי וישבע"

טז. ויש הוספה שכתב אותה הרב שריה דבליצקי ע"ה (ראית את זה בספר חדש שהופיע אחרי פטירתו, נדמה לי שמו "דרך ישרה", כי ישרה איתות שירה), להוסיף בנוסח העירוב "ולאצלווי", שפירושו לצלות - "לבשל לאפות להטמין ולצלות". אבל במחילה מכבודו, לא אומרים כך, כי בארמית פירוש המלה "לאצלווי" זה להטות. וזו גמרא במסכת ביצה (דף י"ד ע"א) "אצלי אצלווי ודוך", שפירושו אם אתה רוצה לדוך במדוכה ביום טוב, אל תדוך כשהמדוכה ישרה אלא תדוך בהטיה. ויש גם בברכות (דף י"ג ע"ב): "רבי יוחנן מצלי קרי", שכאשר היה רוצה לקרוא קריאת שמע בלילה והיה שוכב, כיון שאסור לשכב פרקדן, היה מטה את גופו לאחד מן הצדדים. אם כן לאצלווי פירושו להטות ולא לצלות. ואין אומרים "לצלות" בארמית? "למטוי", (צלי אש ומצות" (שמות י"ב ח'), התרגום שלו: "טוי גור ופטיר"). לכן צריך לומר "למטוי" ולא לאצלווי.

ישרה (ונדפס בגדרא תשכ"ו וחזר ונדפס בשו"ת איש מצליח בהקדמה), ושם הוא מדבר על ירידת הדורות, ועל העיון שנשכח, ועל ספרים רבים מאד שאפשר לומר עליהם "חבל דמשתכחין ולא אבדין"... כי אין בהם שום עיון ושום הבנה, רק סתם גיבובי גיבובין - קש וגבבא. (הוא לא דיבר באופן כללי על מצב הדור בתוך לארץ בזמנו, שהלימוד היה ירוד), והוא כתב שם: "זכרו תורת משה עבד" (מלאכי ג' כ"ב), אין אומרים זכור אלא מאחר שבה להשיגו. וניקד את הח"ת בצירי. וכשראה את זה רבי בן ציון חאדא ז"ל אמר תמיד אמרו מאחר אמרתי לה: זה לא נכון וצריך לומר מאחר, כי זה חוזר על יום טוב שגורם לשכוח את השבת.

19. ומספרים על הגאון רבי משה שתרוב ע"ה מחבר ספר ישיב משה שבוים טוב אחרי הצהריים היה הולך לבית המטבחים. ושוחט שם בהמות באופן שאפשר לאכול מהם כזית צלי לפני השקיעה, בשביל שיהיה מה לאכול ביום טוב שני.

20. והרב עובדיה ע"ה נלחם בזה הרבה כשהיה במצרים. כי היו מוכרים ושוקלים וכותבים, עושים ביום טוב הכל. אמר: "איה שוקל איה סופר, ואני אעשה בו משפט כנוב" (ככה הלשון שלו באיור בעמ' ח"א חארח"ס ל' אות י"ג), ופעם סיפר את זה באריות ואמר שלא רצו לשמוע לו. אמר להם שהאחרונים כתבו שבימינו אסור לשחוט ביום טוב, ולא היו שומעים לו, והרב מטעם" אמר שתמיד נהגו לשחוט. והרב שפך את לבו וסיפר את הכל וסיים: "מצרים הרעים אשר ידעתי", הפסוק אומר: "וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעתי" (דברים ט"ו ט"ז), והרב השיט את המילים: "וכל מדוי", והשאר: "מצרים הרעים אשר ידעתי"... עשו לו הרבה צרות שם, לא ידעו להעריך איזו פנינה הם מקבלים. אבל הרב עשה שם דברים נפלאים מאד, לקח בחורים זלמד אותם מסכתות שלמות של גמרא. והם זוכרים אחרי חמשים שנה איך היו לומדים אצלו. פעם מיהוה אמר לי: היינו לומדים אצל הרב עובדיה במהירות וזריזות, ולמדנו כל מיני דברים טובים ומיוחדים במינם ועשה מהם תלמידי חכמים.

שהולכים על פי דעת מרן דוקא ביום ל"ד בבוקר¹⁵. ואם יאמר קשה לו, יקום מוקדם קצת לפני עלות השחר ויסתפר בעלות השחר הכי מוקדם (לדעת בעל התניא או של הרב טיקוצ'נינסקי) ויולך לבית הכנסת. אין מה לעשות.

טבילה בערב החג

י. כדאי ללכת למקוה בערב חג, זו מצוה "חייב אדם לטהר את עצמו ברגל" (ר"ה דף ט"ז ע"ב), אמנם הרמב"ם כתב את זה רק בזמן ביהמ"ק (פס"ז מהלכות טומאת אוכלין ה"י) אבל האחרונים הביאו הלכה זו. מי שיכול ילך למקוה. ומי שחושש בזמן הזה בגלל הקורונה וההדבקה אפשר לעשות בבית תשעה קבין בלבד (זה בערך שלושה עשר ליטר, יעמוד תחת הדוש וישפוך עליו מים עד שישער שכבר עבר תשעה קבין). הגאון רבי דוד לוריא אמר (בהגהותיו לזוהר חדש בשיר השירים) שהוא ראה בחלום רמז שמצוה לטבול בערב חג: "הפך ים ליבשה, בנהר יעברו ברגל" (תהלים ס"ו ז') - ברגל הולכים לנהר לטבול. ואני מצאתי רמז יפה, בתורה לא בתהלים: "וביום הראשון מקרא קודש וביום השביעי מקרא קודש יהיה לכם" (שמות י"ב ט"ז), "מקרא קודש וביום השביעי" ראשי תיבות מקוה, זה כתוב בפרשת 'בא' על פסח, ומשמם אתה לומד לכל הימים הטובים (כמו שלמדו למשל שאוכל נפש מותר, איפה ראינו אוכל נפש מותר? נאמר בפסח "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" (שם), והוא הדין לשאר החגים).

"יערוך את הנרות"

יא. צריך לזכור להכין נר נשמה שאפשר להדליק ממנו עשרים ושש שעות, לא עשרים וארבע שעות, כי לפעמים עשרים וארבע זה פחות מעט, אלא תקח עשרים ושש, או שתשים שם קצת שמן שידלק אפילו קצת יותר. כל אלה שמדליקים (נרות יו"ט ונרות שבת שאחריו) כפתיל צף צריכים להכין את הפתילים האלה מערב יום טוב, כי יש חשש של מכה בפטיש אם אתה מכין אותם. ובפרט אם הפתח לא פתוח לגמרי, לכן צריכים להכין פתיל צף מערב יום טוב לשני הימים של יום טוב ושל שבת.

48 שעות

יב. פעם המקרר היה פשוט, יש בו בעיה שדלק פפותחים אותו, שמים לו פלסטר ועושים לו רפואה שלמה... מאז הוא לא נדלק, אבל היום זה לא ככה, הכל מסובך, "אשר עשה האלקים את האדם ישר והמה - בדורות שלנו - ביקשו חשבונות רבים" (קהלת ז' כ"ט), עוד חשבון, עוד בלבול. אין לנו כח, לכן יש מצב שבת שבעים ושתיים שעות, ויש מצב שבת ארבעים ושמונה שעות, ויש מצב שבת שבעים ושתיים שעות (ברוך ה' שאין יותר...) אז אדם צריך להכין הפעם את המקרר סמוך ליום טוב, שיהיה מצב שבת לארבעים ושמונה שעות.

עירובי תבשילין

יג. יש לנו השנה עירובי תבשילין, מה זה עירובי תבשילין? המשנה אומרת (ביצה דף ט"ז ע"ב): "יום טוב שחל להיות ערב שבת¹⁶ לא יבשל בתחילה מיום טוב לשבת, אבל מבשל הוא ליום טוב, ואם הותר הותר לשבת". שלא יבוא ביום טוב (למשל יום ששי הקרוב - חג השבועות) ויאמר בואו נבשל בשביל שבת, אלא יבשל הרבה ליום טוב ומה שנשאר - נשאר לשבת. אחר כך ראו חכמים שאי אפשר שיכין הכל ליום טוב, והשבת תקבל שיריים של השיריים¹⁷. וכי השבת גרועה מיום טוב? לא יתכן כדבר הזה. אלא "עושה תבשיל מערב יום טוב, וסומך עליו לשבת". לכן בערב יום טוב - ביום חמישי השבוע - יכין תבשיל ויסמוך עליו לשבת. כאילו השבת זה המשך, וככה יוכל לבשל לכתחילה ביום טוב בשביל השבת. והגמרא שאלה מנין לנו הדבר הזה? ואמר שמואל דאמר קרא: "זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ"ח), וזכרה מאחר שבה להשיגו¹⁸.

15. איך אמר פעם חכם אחד: אתם מביאים ראיה מבית דוד? הוא מסלונקי. מי אמר שבסלונקי קבלו דעת מרן? עשה להם חרוזים שם סלונקי סלונקי (נה הוכיח לי את הרב אלבו שיהיה בריא. לפני כמה שנים בחשמי"ט היה איזה שיר מרוקאי אומר, קובלנקה קובלנקה קובלנקה...), אבל בית דוד וכל הספרדים כולם קבלו דעת מרן, חוץ מכה עקשנים שלא רוצים לקבל, זו בעיה שלהם. אבל כלנו קיבלנו דעת מרן, ובית דוד אומר כיון שמרן אומר דוקא ביום ל"ד בבוקר, לא להלקל בלילה, אבל בערב שבועות אפשר גם בלילה.

16. הברכה של עירובי תבשילין חלה רק או ביום חמישי או ביום רביעי. פעם שאלו איזו ברכה נאמרת רק ביום רביעי או בחמישי? מה זה יכול להיות? אם רעמים וברקים, הרי יכולים להגיע בכל יום. זו ברכת עירובי תבשילין, שאם יום טוב חל ביום ששי עושים עירובי תבשילין ביום חמישי, ואם חל בימים חמישי וששי כמו שני ימים טובים של ראש השנה, או כמו בחוץ לארץ שלפעמים קורה דבר כזה בשאר ימים טובים, עושים עירובי תבשילין ביום רביעי, א"כ הברכה של "ציונו על מצות עירוב", מצויה רק ביום רביעי או ביום חמישי. 17. כאילו שהיום טוב נעשה אדמו"ר של השבת... שהרי אצל החסידים, האדמו"ר אומר 'המוציא', והם חוטפים את השיריים. 18. ולמה אני מדגיש את המלה "מאחר"? כי רוב העולם אומרים "מאחר". ואבא ע"ה כתב מאמר בספר דרך

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוצה ע"י מוגהים מוסמכים מיושבת כסא רהמים

שערי זריות

זי. וטוב לעשות את העירוב בבוקר, ולא לחכות לערב, כי אחר כך נכנסים לספיקות וספקי ספיקות, לכן מיד בבקר אחרי התפלה לעשות עירובי תבשילין. יאמר לאשתו או לבתו תכניי פיתה וביצה מבושלת ומיד אחר התפלה זה הדבר הראשון שיעשה.

"לנו ולכל בני העיר הזאת"

ית. וסבא ע"ה תמיד היה עושה עירובי תבשילין, וכשהיה עושה היה אומר: "לנו ולכל בני העיר הזאת". אמרתי, הוא רוצה לזכות לכל בני העיר. אבל אחר כך הייתה לי קושיא, שהרי אם אדם רוצה לעשות בשביל כל העיר, הוא צריך לזכות להם (ס"ה תקכ"ז ס"ג), כלומר להביא מישהו שאינו מבני הבית ולומר לו: קח את העירוב הזה ותזכה בו בשביל כל בני העיר. ואת זה בדרך כלל הרב של העיר עושה, אבל סבא הוא אדם פרטי, וא"כ למה ואיך הוא עושה את זה? (אנחנו לא עושים לכל בני העיר - ידברנו ראסהם (=שישברו את הראש), שהרב של השכונה יעשה להם), אחר כך ראיתי בכף החיים (ס"ה תקכ"ז אות ט"ו) שכתב: כתב בים של שלמה (פרק ב' דביצה ס"ה) שהאידיגא שנוסח העירוב הכתוב בסידורים שכל אחד ואחד יערב על כולם, שאומר "הא שרי לי ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת", אין צריך לידע ולשאול למחר אם אחרים עירבו עליו, דהא כל בני העיר מערב כל אחד על חברו. ע"כ. א"כ רואים שמהרש"ל שהיה פוסק גדול²¹, מעיד שבזמנו כל אחד ואחד מבני העיר היה מוסיף בנוסח העירוב: "לנו ולכל בני העיר הזאת", ולא דוקא רב העיר, ולא דוקא צריך לזכות. ואומר כף החיים שהסכים לזה הבית חדש (ס"ה תקכ"ז), וכן כתב טורי זהב (ס"ה), ועטרת זקנים (ס"ה). אבל [ממשיך שם בכה"ח] המגן אברהם (ס"ה כ"ג) כתב שלא דקדקו יפה במעשה בני אדם, דהא קיימא לן צריך לזכות, כמו שכתב בסעף י"י, ואין לך אדם שעושה זה אלא הבקי בכך, ולכן אין לסמוך על זה. וכן דעת אליה רבה (אות י"ז). ומאמר מרדכי (אות י"ב) כתב אולי סבירא להו למהרש"ל והאחרונים, דמאחר דבעירוב שאומרים איכא מילי דמוכחי דמעריבי לכל בני העיר, אי אפשר דלא משתמטי חד מנייהו לערב כדין על כל בני העיר, ומכל מקום בזמננו אין לסמוך על זה מן הסתם, ואין לאדם לסמוך על עירוב חבירו אלא אם כן ידע בבירור שעירב על כל בני העיר וזיכה להם על ידי מי שראוי לזכות. ע"כ. וא"כ המסקנא היא שאין לסמוך על זה. אבל מי שאמר את זה לא הפסיד כי יש לו על מי לסמוך, על הרב ים של שלמה.

זיכוי הרבים

ית. הרב חיד"א מביא (שו"ת חיים שאל ח"א סי' ע"ד אות נ"ד) שפעם היה מנהג בירושלים ש"זוגא דרבנן" - שני תלמידי חכמים, הולכים מבית לבית, ואם היו משפחות שלא יודעים לערב או איזו אלמנה שלא יודעת את הנוסח, היו לוקחים להם פיתה ותבשיל, ואומרים את הנוסח, ואומרים להם תשמרו על זה, כי זה העירוב. והרב ע"ה אומר בחזון עובדיה יו"ט (עמ' רצ"ט): "ברוך המחזיר עטרה ליושנה". כי היום בעוונות אתה לא יכול לעשות את זה, אם תיכנס לבית של איזה חילוני ותאמר לו "באתי לעשות לך עירוב", יאמר לך מה אתה רוצה ממני? תעוף מכאן! לכן צריך לחפש אחד שהוא לא יודע והוא מצפה לעירוב, אבל היום הדתים כמעט כולם יודעים²², ואם יש כאלה שרוצים לעשות עירוב צריך לזכות להם²³. אבל בדרך כלל היום אם תעבור ותחלק לאדם שלא מבין פיתה ותקרא את הנוסח, כשתלך הוא יאכל את הפיתה הזאת... אי"כ מה עשינו בזה? לא עשינו כלום.

מה עושים עם העירוב?

כ. לכן צריך ללמד שלפני החג כל אחד יקח פיתה וביצה מבושלת ויאמר את הנוסח ויעטוף אותה בנילון ויכתוב "זה בשביל העירוב". ולמה יכתוב? כדי שלא יאכלו אותה, כי הפיתה צריכה להיות קיימת עד יום שבת בסעודה שלישית (אמנם יש כאלה שאוכלים אותה בליל שבת, אבל מנהגו לבצוע עליה בסעודה שלישית), כמו שהגמרא (ברכות דף ט"ל ס"ב) אומרת "הואיל ואתעביד ביה חדא מצוה נעביד בה מצוה אחרית", כלומר, אגב שעשינו בה מצוה אחת - מצות עירוב, נעשה בה עוד מצוה - מצות סעודת שבת. [לשון המ"ב שם (ס"ק מ"ה)] לכתחילה נכון שיניח אותו ללחם משנה בערבית ושחרית, ובמנחה יבצע עליו וכו'. ע"כ. ונראה שמזה הגיע מנהגו לאכלו בסעודה שלישית דוקא. העורך.]

לערב על מאכלים שלא נמצאים לפניו

כא. וישנה שאלה מה הדין אם אדם שכח לעשות עירובי תבשילין ונזכר כשהוא כבר בבית הכנסת, האם הוא יכול לשבת שם בבית הכנסת ולומר הפיתה וקופסת הטונה שיש לי בבית, אני מברך עליהם עכשיו שיהיו לעירובי תבשילין? הרב חיד"א כתב (שו"ת חיים שאל ח"א סי' ט"ט) שמי שעושה כך הוא טיפש שכל ופתי, כי לא עושים דבר כזה, כי צריך לתפוס ביד, אבל באו אחרונים וכתבו שכנראה החיד"א כעס על אדם שעושה דברים חדשים מדעתו, אבל בשעת הדחק אפשר לסמוך על זה. [בחזון עמ' רפ"ט הוסיף, אבל לא יברך דסב"ל, ועל הצד היותר טוב יתנה "שאם לא יועיל עירובי ע"פ הדין, הנני סומך על עירוב גדול הדור". העורך]. ואם הוא יכול, עדיף ללכת לאיזה שכן לבית הכנסת ולומר לו תביא לי פיתה ואיזו קופסת טונה ויאמר עליהם את העירוב בבית הכנסת, ואחרי החג ישלם לו, אבל אם אין אפשרות כזו, יעשה כאמור. והכי טוב שיזכרו כולם לעשות את העירוב בבוקר, והרב שמארגן את התפילה בערב חג שבועות יזכיר לכולם "יש לנו היום עירובי תבשילין, לא לשכוח את זה!". ויש עוד פרטים ופרטי פרטים ומי שרוצה לדעת אותם שיקרא בדף שכתב הרב גדעון בן משה שיהיה בריא, ויש גם כן חזון עובדיה יום טוב (עמ' ע"ד ר"א וילך). ואם אדם שכח או משהו יראה שם מה הדין.

אחרי לימוד הלילה והתפלה בבוקר יאכלו מאכלי חלב

כב. מצוה להיות ערים בליל שבועות, ומי שיכול - יהיה ער כל הלילה כמו שהיינו עושים²⁴. ובבוקר כשחוזרים הביתה אחרי הלימוד נהגו לאכול מאכלי חלב. ובתוסס לא היה מצוי חלב שחלבו יהודי, כי היו סומכים על דברי בית יהודה עייניא (דף קט"ו ע"ב) ועל הפרי חדש (יו"ד סי' קט"ו סק"ו), שבימינו שאין חלב טמא מצוי, אפשר לשתות חלב אפילו אם לא עמד ישראל על גביו²⁵. ובזמננו כתב הרב משה פיינשטיין ע"ה בתשובותיו (שו"ת אגרות משה חיד"א סי' מ"ז) שכיון שיש פיקוח ממשלתי על החלב, מסתמא הגוי לא יערב דבר טמא. ואפילו הכי לכתחילה צריכים להזהר כמו שכתב מרן (יו"ד סי' קט"ו ס"א). ולמה? כי הרבה פוסקים אומרים שבכל זאת יש חשש שמעריבים חלב בחלב גמל, כי אצל הערבים חלב של גמל טוב לעיניים והם שותים את זה. ומי אמר לך שלא ערבו? (והפרי חדש אמר שאין לחוש לזה כיון שחלב גמל הוא יקר)²⁶. ומקובל אצל כל הספרדים בא"י שלא לשתות חלב

21. זה ידוע ומפורסם. והיה הואם תקיף בדעותיו, עד שמהרש"א לא האשי לו בחידושי הגמרא כמעט מלה, אבל הרבה פעמים דברי מהרש"ל נכונים. הרב חיד"א כתב בשם הגדולים (ח"ב ערך "חומת שלמה"): "שמעתי מחכמי דורנו שקיבלו מרבותיהם דמהרש"ל יש בו עומק גדול, והגשות מהרש"א עליו על הרוב אינן השגות". ולמה? כי מהרש"ל היה כמו 'מטאור', וכל דבר של היה נראה לו על פי עיונו היה דוחה אותו ולא אכפת לו, אם היה אחד מהראשונים אומר עליו שטעה, ואם לא היה יוסף, אומר הקארו טעה. "אל תשגיח בדברי הקארו" (יש שלמה חולין פרק א' אות כ"ג ועוד). וגם על הרמ"א כתב בכמה מקומות שטעה. והיו בינו ובין הרמ"א ירכיחים נוראים. ואפילו הכי כותב הרב חיד"א (שה"ח ח"א ע"ד מהר"ם איסרליש) שהגהותיו על הגמרא, כגון הרמ"א אפילו כשהרמ"א מיקל נגד מהרש"ל, אבל הוא אחד מהפוסקים הגדולים. והגהותיו על הגמרא, רובן ככולן קולעות אל השערה, ואמנם יש חשש שהגהות מהרש"א מיישב בדרך אחרת, אבל תמיד אפשר לשים לב אם הפירוש של מהרש"א חלק או שהגהת מהרש"ל יותר נכונה. והיו לנו הזדמנויות כאלה. אבל מה יצא מזה? שכל מלה שניה של מהרש"ל אם הוא מאריך מיט, יש שם הערה: עיין מהרש"א, עיין מהרש"א...
22. כמו שאמר הסטייפלר ע"ה שפעם אשה אלמנה או גרושה הייתה מחפשת להתחתן, כי לא הייתה יודעת לעשות קידוש או הברלה. אבל היא כולן חכמות ולא צריכות להתחתן בכלל.
23. החזון איש ע"ה בזהזנו אמר שתל אביב חס וחלילה היתה דינה כדין "עיר הנדחת". כי כולם חילוניים, ויש שם קבוצה של "אנשי רוח" דיונים ומפורסמים בשמותיהם - "אתה כולם ישא יוחי יקח הכל" ... (שיעור נ"ז ג'), שהיו מתאספים ביום ראשון באיזה בית קפה, ומחפשים מה הדרך להרוס עוד המחצות של התורה, ככה היה שם אז החזון איש וכל כיון שיש חשש שהתורה עיר הנדחת צריך לעשות משהו, הרי בגמרא (סנהדרין דף ע"א ע"ב) כתוב שעיר שיש בה מזוזה לא היתה עיר הנדחת, א"כ בואו ונזמין מזוזות מוילבא (זה היה לפני השואה) ונקבע שם. והיה לו עשיר מופלג ששמו יעקב הלפרין (אבי של הניגון המיוחד רפאל הלפרין, ויש לו שכונה בני ברק שהיא מקורה קוראה ע"ר שרובי מאיר שפירא זכרון מאיר), ואומר לו שהוא רוצה לזכות את אביב באלפיים מזוזות, לכן יקח את סופרים וכל כיון שכתוב שיש להם הגהות מהרש"ל מיישב בדרך אחרת, אבל תמיד אפשר וככה תוך חודש ימים יכינו את כל האלפיים מזוזות. וככה היה, שילם עבור כל המזוזות, והגיעו לחזון איש אלפיים מזוזות מוילבא. ואמר לחסידים שלו תלכו מבית לבית - "עברו ושובו וזערו לשער במחנה" (שמות י"ב כ"ד), תדפקו על כל דלת שאין בה מזוזה ותשאלו ואלו בעל הבית אם הוא רוצה מזוזה שתשמרו עליו, והנאשים לא היו "איט" שיחננו ויאמרו שאינם רוצים, לא ידעו עד כדי כך. וככה קבעו אלפיים מזוזות בתל אביב, וחזון איש אמר, עכשיו הצלת את תל אביב שלא יהיה לך דין "עיר הנדחת".

עכשיו יותר מתמיד נולנו חייבים שמירה!

פרטים וגב העלון >>>

הודעה משמחת

שמחים להודיע כי החלה
ההרשמה למתיבתא (כיתות ז' וח')
וככל הקודם זוכה.

הלימוד בגמרא הוא לפי שיטת רבותינו זיע"א,
והרמ"ם שליט"א התמחו בעיון הפשט,
וגם בהבנת רש"י לפי פשוטו
מלווה עם כל קושיותיו.

לרישום:

050-4115581

המפקח הרב אליהו
ענקרי שליט"א

050-4158555

המנהל הרב יאיר
טרבלסי הי"ד

כסא רחמים
סניף עמנואל

החלה בהרשמה
אנו מזמינים בזאת
בני תורה בעלי שאיפות גבוהות
להשיג מצויינות והצלחה
ולהתעלות בעבודת ה',
לבוא להבחן ולהרשם ללימודים
לשנה"ל הבעל"ט תשפ"א.

בישיבתנו הקדושה
הסניף של "כסא רחמים" ביישוב עמנואל
(כ-35 דקות נסיעה מהמרכז)

בהנהגתו ובהכוונתו של מרן שליט"א
בראשותו של הרה"ג ר' מרדכי מאוז שליט"א (נכד מרן האיש מצליח זצוק"ל)

רמה לימודית גבוהה כמסורת הישיבה	עבודה על ידית שמים פנימית	צוות ת"ח מקצועי מסור ואיכפתי	חדרים חדשים מרווחים וממחמים	יחס אישי, פסטורלית ונעימה
---------------------------------	---------------------------	------------------------------	-----------------------------	---------------------------

לקביעת ראיון ומבחן לרישום, ניתן להתקשר:

050-4125900 הרב איהו | 054-8463584 הרב אורי

יש להצטייד בתעודות של כיתה ז' וח'

בברכת התורה, ההנהלה

בס"ד

שלא היה ישראל עומד על גביו. ואע"פ שבתנוס נהגו להקל, מכל מקום אבא ע"ה היה מחמיר בדבר הזה, ולנו הילדים התייר²⁷. ולכן אבא היה מביא חלב שקדים שנקרא "וזאטה". וזה נראה כמו חלב ממש, אבל זה בלי חלב רק משקדים, והיה קונה אותו משבועות לשבועות, בשביל שיהיה למזכרת שהתורה נקראת: "דבש וחלב תחת לשונך" (שיר השירים ד', י"א).

אזהרת אבותינו

כג. צריך אדם להעריך את המנהגים של אבותיו. ולא כמו הדור הזה, שכל דור מורד באבותיו. איך אומר הפסוק? "דור אביו יקל ואת אמו לא יברך... דור מה רמו עיניו ועפעפיו ינשאו. דור חרבות שיניו ומאכלות מלמעונו לאכול עניים מארץ ואביונים מאדם" (משלי ל' י"א-י"ג-י"ד). ולא מה שעושים אחרים, אנחנו צריכים להיות כמו עזים וכבשים אחריהם. לא ככה, גם אחינו האשכנזים יש להם פיוטים לחג השבועות, להם יש בארמית ולנו יש בעברית. והפיוטים שלנו מאד יפים, למה נעזוב אותם? למה נזניח אותם?! יש לנו "אזהרות" שאין כמותם בעולם²⁸, המתקוות שלהם נשארות בלשון ובפה כל השנה כולה²⁹.

קריאת משלי

כד. וגם קוראים משלי בחג השבועות. מעולם אין לי זמן להסביר משהו במשלי, אבל יש לי הרגשה כזאת שכל פסוק במשלי יש מאחוריו סיפור שלם. שלמה המלך חיבר כמה ספרים אבל אין לנו אותם, ומשלי זה המצוי של הדברים שקרו אצלו. ויש לי דוגמא אחת: "איש רעים להתרועע ויש אוהב דבק מאח" (משלי י"ח כ"ד). איך נפרש את הפסוק הזה? יש סיפור בספר עושה פלא (ח"ב עמ' צ"א): "מעשה אוהב וחצי". שהיה אחד שאביו שאל אותו: כמה חברים יש לך? אמר לו: יש לי מאה חברים. אמר לו אביו: כולם הבל וריק. הבן אמר לו: מה פתאום?! אני מסתובב אִתָּם, והם משלמים עלי ואני משלם עליהם. אמר לו: אני כפול ממך בגיל ויש לי רק חבר וחצי, ואתה יש לך מאה חברים? אמר לו הבן: הרי אתה עשיר, א"כ מדוע לא תעשה מאתים חברים. אמר לו האבא: בוא תעשה ניסיון ואראה לך שכל החברים האלה בטלנים. תבוא באמצע הלילה ותספר להם: הסתכסכתי עם איזה גוי בבית קפה, ולקחתי סכין ותקעתי בו, והנה הגופה שלו בתוך השק. אין לי מה לעשות, האם תוכלו להסתיר אותי? ותראה מה יאמרו לך. עשה ככה, ואף אחד לא הכניס אותי, כי אמרו לו אמנם אנחנו ידידים אבל לא עד כדי כך, אחר כך תבוא משטרה ותחפש לי בבית ויאשימו אותי. לך מכאן! וככה עבר מהראשון לשני ולשלישי, וגילה שכל המאה חברים הם סתם. אמר לו האבא: אני יש לי חבר וחצי, וה"חבר השלם" לא כאן אלא בעיר אחרת, וה"חצי חבר" גר כאן, תלך אליו ותגיד לו שאתה הבן שלי ותראה איך הוא יתיחס אליך. לקח את השק הזה והלך ל"חצי חבר" של אביו, וסיפר לו את הסיפור, אמר לו אותו חבר איך עשית דבר כזה?! אבל בגלל שאתה הבן של חברי הטוב, תכנס ואל תדאג. הבן התפלא מאד, איך יתכן?! זה חבר אמתי! וזה מה שאומר שלמה המלך במשלי: "איש רעים להתרועע" - אם יש לך הרבה חברים הכל ישרב בסוף, אבל - "ויש אוהב" - אחד, "דבק מאח" - יותר טוב מאח. ומסתמא הפסוק הזה נוצר ממעשה כזה. ויש כמה פסוקים נפלאים כאלה. ואם הייתה לי אפשרות וכוח הייתי כותב על כל פסוק סיפור שימחיש את הפסוק³⁰. ה' ירחם עלינו ונזכה להוציא את החידושים שלנו לאורה. וחג שמח לכל עם ישראל, אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים ואת כל הרואים, ואת כל הקוראים אחר כך בעלונים, שיהיה להם חג שבועות כשר ושמוח, ונזכה לקבלת התורה מתוך פנימיות ושמוחה. אמן כן יהיה רצון.

הקהלה שלו עם הרובע הגדול. והיו דנים את זה בתנוס אצל הרבנים שם, והיו בבית מלון עם עוד כמה חברים, ובאה הגויה בעלת בית המלון והביאה להם חלב, ואמר שהיא לא שותה. אמרו לו חברי: למה אתה לא שותה? מה אתה חושש? הרי יש לה פרות ובוזאי שזה חלב פרה. אמר להם אני לא ראיית את החליבה, אני לא שותה. אמרו לו אין לך שום חשש, ויש פוסקים שמתירים וכו', הוא לא ענה להם. אחר כך באה הגויה ושאלה אותם: איך החלב היום? אמרו לה, נפלא. אתכם... הנפחו פניהם כשולי קדרה. אמרו לו: איך ידעת את זה? אמר להם מרן פסק, ככה עושים. ופרי חדש אמר שם שכאשר היה באמסטורדם שנתה חלב נכרי כי כנראה לא היה שם חלב יהודי, אבל מסתמא משמים לא הכשילו אותו. ויש תשובה של חתם סופר (יורה דעה סימן ק"ט) שכתב: "פרי חדש שנתה חלב נכרי ר"ל, ואני התפלאתי איך כותב על הפרי חדש רחמנא לצלן, הרי הפרי חדש הוא גאון גדול, ואין אפשר לכתוב בלתי רחמנא לצלן, הוא היקל ויש מי שסובר אחרת, אפשר לחלוק עליו, אבל איך כותב עליו ככה?! ואולי הכוונה 'רצוננו לומר'. ועד היום אני לא יודע מה הפירוש הנכון בחתם סופר. ראיית את התשובה הזאת בספר טהרות יום טוב (ח"ו עמ' ל"ז).

27. ואני לא שתיתי, כי בטבעי אני שונא חלב, וגם כאן בארץ אני שונא. וברוך שפטרני מעונשו של חלב...
28. חז"ר אותם רבנו יצחק בר רבאובן אלברגלוני שהיה בן דורו של הר"ף וחיבר ספר שערי שבועות. והוציא את האזהרות מקרוב בישיבה בדפוס חדש ועם הערות. אבל יש שם טעות סופר וחסר דף אחד (בפיוטים בסוף הספר), אולי פעם תגמר ההוצאה הזאת. ויעשו הוצאה חדשה וישלימו את הכל. ובלי נדר יש לי כמה תיקונים שנוסף אותם שם.
29. אומר שם באחד הקטעים על ההלכה שאם אתה רואה משקה בכלי שאינו מכוסה, תכסה אותו, כי אם ישאר מגולה תצטרך לזרוק אותו. זה נקרא "משקים מגולים" שיש בהם חשש ארס וכדומה (וכן כתב שם על ההלכה של בשר שנתעלם מן העין), והוא מביא על זה פסוק: "כי תראה ערום וכסיתו, ומבשרך לא תתעלם" (שערי י"ח ז' ד) - אם תראה כלי ערום תכסה אותו. "ומבשרך" - אם יש לך בשר בבית "לא תתעלם" - אל תעלים עינך ממנו... כי בשר שנתעלם מן העין אסור (חולין דף צ"ה ע"א). וזה נפלא לראות איך הוא מביא פסוק בישיבה שמדבר על משהו אחר לגמרי ומשבץ אותו. וכך בכל בית ובית יש לו פסוקים יפים.
30. פעם כתבתי חידושים על משלי, ומונחים ככה עשרים שנה, מה אני יכול לעשות.

המועצה הדתית

לשכת הרבנות

בשוב ה' את שיבת ציון

בשובינו לבתי הכנסת
ובפתחו של חג מתן תורתנו
לשכת הרבנות והמועצה הדתית מאחלים

חג שמח ובריאות איתנה
לתושבי עירנו ולכל בית ישראל

ערב שבועות: עירובי תבשילין

חג השבועות: עלות השחר 4:12 , נץ החמה 5:42

וּבָאוּ כֻלָּם בְּבֵרִית יְהוָה וְנָעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע אֲמָרוֹ כְּאֲחֵיהֶם

הנהלת המועצה הדתית

עורך: הרב ר' שמואל עידן שליט"א

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 23. בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וכתובת)

אי התמונה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גיליון 168

למען תספר

הוא פותח את החנות, כשכלם סוגרים

אבא וצ'ל מספר ספורי על יהודי אחד בנתונים "מאיר שרף" (שרף פרישוו הנכבד), מה הוא היה עושה? כל יום הולך להתפלל בזמן וקורא "חכ לישראל", חוזר הביתה ולומד עם הילדים והנכדים שלו, ואחר כך בשעה אחת עשרה וחצי הולך ופותח את החנות שלו ומוכר בד וכדומה, בשעה שכלם עומדים לסגור את החנות שלקום, אמרו לו: תבוא בשעה שמונה - תשע בבקר, אמר להם: השנה ארצה, ומה שהקדוש ברוך הוא כתב לי בראש השנה, יגיע לי עד סוף השנה. צחקו עליו ואמרו: "יש לנו שוטה אחד שפותח חנותו בשעה שכלם סוגרים את החנות". פעם אחת הוא עשה כהרגלו ופתח חנותו בשעה שתים עשרה, וכלם הלכו הביתה לאכל ארוחת צהרים, ראו אותו ואמרו: "מה יש לך? למה אתה פותח את החנות?" הוא נכנס לחנות, ופתאום באו אנשי צבא ואמרו לו: אנחנו רוצים בד מסוג מסים, וכל החנות סגורות. אמר להם: יש לי הסוג הזה, כמה אתם רוצים ממנו? אמרו לו: תביא לנו כל מה שיש לך בחנות. מכר להם הכל. אחר כך בשעה שתים באו חבריו לחנותו, והוא עודנו שם. התפלאו: איך החנות שלך התרוקנה? אמר להם: באו אנשי צבא ושאלו לי על כל החנות כלה, אז בזמן שאתם מקבלים קמקא קמקא בכל יום, אני קבלתי הכל ביום אחד, ועכשיו אני יכול לנחם בבית כמה חודשים, כי יש לי מנוחה ואני רגוע בלי שום בעיה. (גליון 86 הערה 24).

חיבה

מה הקשר בין שקדים לחג השבועות?

תשובה לחידה נמצאת בעלון תוכנית. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת)

נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פירונית מאילון קוריא

פטרונות מגליון 210

פטרון החידה: מי הוא החכם הגדול? מי שסגנונו ספורות [מעטות], הוזכה: יעקב חדד - אשקלון

פטרון מי בתמונה: הגאון הקדוש רבנו חיים חורי זצ"ל, רב העיר נאבס, מפורסם בקדושתו ומופתיו. נפטר בשנת תשי"ז בארץ ישראל, ונקבר בבאר שבע. הוזכה: א. מימון - ק. אתא.

פטרונות מגליון 211

פטרון החידה: היתכן שפורים יחול בחודש שבט? פורים סגורים הוא בחודש שבט. הוזכה: יהודה אריאל - ירושלים.

פטרון התמונה: הגאון הגדול רבי אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, הרב הראשי הראשון לארץ ישראל, מחבר ספרים רבים. נפטר בשנת תרצ"ה. הוזכה: מאיר פרושים - בני ברק.

תקופה האחרונה היו עיכובים במשלוח הפרסים, גם בעקבות המצב, בעזרת ה' נחש את משלוח הפרסים. יעמכם הטליון.

הלכה נאמנה

בחניץ לארץ כל האשכנזים היו מניחים תפלין בחל המועד (חיי מבודדים), ואלו הספרדים לא מניחים תפלין. אמנם מרן בבית יוסף (אורח חיים סימן לא) כותב שבספרד פעם היו מניחים תפלין בחל המועד, כי הרא"ש (הלכות תפלין סימן ט"ו) פסק שלא יבטלו את זה, שהרי בחל המועד עושים מלאכה כמו מלאכת דבר האבד וכדומה. אבל אחר כך קשראו כתוב בזהר (זהר חדש דף ס"ד ע"ב) מלים חמורות מאד על הנחת תפלין בחל המועד, הפסיקו בזה. אבל האשכנזים היו מניחים תפלין ומצאו הסבר יפה למנהגם (והוא מובא בחוון עובדיה - יום טוב (הלכות חול המועד עמ' ק"ס) בשם בעדני יום טוב (הרא"ש שם אות ע"ד). שהסביר מנהג האשכנזים בזה. אבל הרב השיב על זה שם, הרב זוני צ"ל (ספר סופרים וספרים ח"ב עמוד 209) כותב שראה מחבר חדש שפמפלל על הנחת תפלין בחל המועד, ואמר לו: למה אתה מפלפל בזה? הרי כבר מנוי וגמור שבארץ ישראל גם האשכנזים לא מניחים תפלין בחל המועד, היום יש שמוניחים תפלין בבית, אבל זה לא נכון, אלא לא מניחים תפלין בכלל. אמנם הרמב"ם לא כתב במפרש שלא מניחים תפלין, אבל מרן בכסף משנה (פסק ז' מהלכות יום טוב הלכה ב') פירש כן בדעתו. (גליון 152 אות ב').

ידע ידע

עוד שתי מצוות? שמענו אותם מפי הגבורה. מה הם שתי המצוות האלה? "אנוכי ה' אלקיך" ולא יהיה לך" ואם כן מפרש בגמרא "אנוכי" זו אחת מתרי"ג מצוות (והרמב"ן בהשגות שם) נדחק בזה ליטב.

הרמב"ם (בתחלת ספר המצוות) כתב ארבעה עשר כללים שכללים ונפלאים ומתקנים מדבש. להסביר איך מונים את תרי"ג מצוות. אבל לא הביא ראיות מהגמרא על כל כלל אלא רק לפעמים. למשל בעל הלכות גדולות מונה מצוה שנקפלה בתורה לפי מספר הפעמים, והרמב"ם (שרש תשיעי) כותב שאי אפשר למנות ככה, כי הגמרא (בבא מציעא דף נ"ט עמוד ב') אומרת שהתורה צוהה על הגר בארבעים ונשטה מקומות, וכי נעשה מזה ארבעים ונשט מצוות? הרי יגמרו לנו כל תרי"ג מצוות. וגם שבת ופסח כתובים כמה פעמים בתורה. אלא אם התכן אותו דבר זו מצוה אחת. וגם הוא כותב שם (שרש השלישי) שלא מונים מצוה שנאמרה לפי שעה, כמו "איש אל יותר ממנו עד בקר" (שמות ט"ו י"ט), שאסור להותיר מן המן עד הבקר, וכי זו מצוה לדורות? הרי זה רק לאותו הדור שאכלו את המן ארבעים שנה, בלבד. הרמב"ם כתב ארבעה עשר כללים בזה, ומי שקורא אותם בלי כל המפרשים והקשיות והתפלוילים עליהם, רואה שהרמב"ם מדבר בשכל מיוחד במינו. (שם אותיות ד' ו' והערה 6, ראה שם עוד באות ו').

המצוה הראשונה בעשרת הדברות "אנוכי ה' אלקיך". מצוות "אנוכי ה' אלקיך" הרמב"ם (ספר המצוות מצות עשה א') מונה אותה מכלל תרי"ג מצוות, שמצוה להאמין במציאות ה', שיש בורא לעולם נמצא ומשגיח, אבל בעל הלכות גדולות שקדם להרמב"ם מונה את התרי"ג מצוות בשיטה אחרת, והוא אינו מונה את המצוה הזאת. מה טעמו של בעל הלכות גדולות? הסברו פשוט מאד, אם אדם אומר: אני המלה ואני מצוה אותך כך וכה, וכי פשטאמר "אני המלה" זו מצוה? היא מזדדחה וזודיע שהיא המלה. לכן פאן שפנתב "אנוכי ה' אלקיך" זה והיו בלבד, ואחר כך אומר את המצוות "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". אבל הרמב"ם כותב שגם "אנוכי" זו מצוה. ויש הוכחות לכאן ולכאן. הרמב"ן תמיד מלמד זכות על הראשונים, מליש טוב לצדקנו, והוא מתרץ את בעל הלכות גדולות, אבל למעשה הוא לא סובר כמותו, כי גם הוא מונה מצוות "אנוכי" כמו הרמב"ם (מצות עשה א' ומצות לא תעשה ה'). אבל יש הוכחה של הרמב"ם (ספר המצוות מצות עשה א') שקשה מאד לדחות אותה, והרמב"ן דחק הרבה בזה. מה ההוכחה? בגמרא (מכות כ"ג עמוד ב') אמרו: תרי"ג מצוות נצטוו ישראל, רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, ומהם שתים ששמענו מפי הגבורה, מאי קראה [מהיכן מקור הדברים במקרא]? "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" (דברים ל"ג ד'), המלה "תורה" שהיא בגימטריא שש מאות ואחת עשרה צוה לנו משה, ואיפה

א. בשבועות נקרא את עשרת הדברות. הרבה חושבים ש"דברה" זה לשון נקבה, אבל אם כן צריך לומר עשר הדברות. ובקמט יכול להיות שהיה זה לא "דברה" אלא "דבר", ו"דברות" זה רבים. איפה מצאנו "דבר" בתנ"ך? והנביאים יהיו לרוח והדבר אין בהם" (ירמיה ה' ג'), כלומר אין בהם דבור ונבואה, ו"הדבר" זה שם עצם, ואין ראיה מלשון "דברות" (שהוא לכאורה לשון נקבה) שזה נקבה, כמו שיש אב - אבות וכדומה. ומוכן מה שכלם אומרים - עשרת הדברות" (כמו שכתוב בתורה "עשרת הדברים" (שמות ל"ד כ"ח) רק במקום דברים אומרים דברות). (גליון 147 אות א').

ב. יש חידוש של מרן הרב עובדיה בעשרת הדברות (ומקורו בספר מנחת יהודה שחברו רבי יהודה פתאיה (עמ' מ"ב)), כותב: "לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ" (שמות כ"ד). אומרת הגמרא (מכות דף ט"ו עמוד ב') האוכל שרץ העוף תבי שש מלקיות (וכל מלקות שלושם) ותשש מכות [שבית הדין מלקים אותם], האוכל שרץ הארץ תבי חמש מלקיות, והאוכל שרץ המים תבי ארבע מלקיות. והוא מסביר את הפסוק ככה: "אשר בשמים ממעל", אם אכל שרץ שרץ בשמים זה ענש מעל כלם. "ואשר בארץ מתחת", אם אכל שרץ הארץ זה פחות אחר. "ואשר במים מתחת לארץ", אם אכל שרץ המים זה פחות אפילו מן הארץ. החידוש הזה כל כך יפה, והרב אמר אותו כמה פעמים. (שם אות ג').